

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2023/1601,**3. august 2023,****millega muudetakse otsust 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 15. oktoobril 2012 vastu otsuse 2012/642/ÜVJP ⁽¹⁾.
- (2) Venemaa Föderatsiooni president kuulutas 24. veebruaril 2022 välja sõjalise operatsiooni Ukrainas ja Venemaa relvajõud alustasid rünnakut Ukraina vastu, muu hulgas Valgevene territooriumilt. See rünnak kujutab endast Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse jämedat rikkumist.
- (3) Nõukogu võttis 2. märtsil 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/356, ⁽²⁾ millega muudeti otsuse 2012/642/ÜVJP pealkirja ja kehtestati täiendavad piiravad meetmed vastusena Valgevene osalemisele Venemaa agressioonis Ukraina vastu.
- (4) Oma 20. ja 21. oktoobri 2022. aasta järeldustes kutsus Euroopa Ülemkogu Valgevene ametivõime üles lõpetama Venemaa agressioonisõja toetamine, lubades Venemaa relvajõududel kasutada Valgevene territooriumi ja toetades Venemaa sõjaväge. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et Valgevene režiim peab täielikult täitma oma rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi ning et liit on jätkuvalt valmis kehtestama kiiresti täiendavaid sanktsioone Valgevene vastu.
- (5) Liit tegi 18. jaanuaril 2023 Euroopa Nõukogu ministrite komitees avalduse inimõiguste olukorra kohta Valgevenes, milles ta väljendas sügavat muret inimõiguste raske ja halveneva olukorra pärast Valgevenes Lukašenka režiimi ajal ning lisaks mõistis hukka Minski režiimi tegevuse, mille eesmärk on toetada Venemaa barbaarset agressiooni Ukraina vastu, ja uued katsed kasutada küüniliselt ja vägivaldselt rändajaid kriisilukordade loomiseks liidu piiridel.
- (6) Euroopa Ülemkogu mõistis oma 23. märtsi 2023. aasta ning 29. ja 30. juuni 2023. aasta järeldustes hukka Valgevene jätkuva sõjalise toetuse Venemaa agressioonisõjale ning rõhutas, et Valgevene peab lõpetama selle, et lubab Venemaa relvajõududel oma territooriumi kasutada, sealhulgas sinna taktikaliste tuumarelvade paigutamiseks.
- (7) Võttes arvesse olukorra tõsidust ja vastuseks Valgevene jätkuvale osalemisele Venemaa agressioonis Ukraina vastu, on asjakohane kehtestada täiendavad piiravad meetmed.

⁽¹⁾ Nõukogu 15. oktoobri 2012. aasta otsus 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes ja Valgevene osalemisega Venemaa agressioonis Ukraina vastu (ELT L 285, 17.10.2012, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 2. märtsi 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/356, millega muudetakse otsust 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes (ELT L 67, 2.3.2022, lk 103).

- (8) Elköige on asjakohane keelata tulirelvade, nende osade, oluliste osade ja laskemoona müük, tarnimine, üleandmine ja eksport. Selle keelu alla kuuluvaid kaupu hõlmab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 258/2012 ^(*). Sellega seoses tuleb otsust 2012/642/ÜVJP käsitada erinormina (*lex specialis*) ja seetõttu on see õigusaktide konflikti korral määruse (EL) nr 258/2012 suhtes ülimuslik.
- (9) Samuti on asjakohane veelgi laiendada kahesuguse kasutusega ning kõrgtehnoloogiliste kaupade ja kõrgtehnoloogia ekspordikeeldu ning kehtestada täiendavad ekspordipiirangud kaupadele, mis võivad aidata kaasa Valgevene sõjalise ja tehnoloogilise suutlikkuse tugevdamisele või tema kaitse- ja julgeolekusektori arengule, eelkõige kaupadele, mida Venemaa on kasutanud Ukraina-vastases agressioonisõjas.
- (10) Samuti on asjakohane kehtestada lennunduses ja kosmosetööstuses kasutamiseks sobivate kaupade ja tehnoloogia, sealhulgas nii mehitatud kui ka mehitamata õhusõidukite mootorite ja nende osade ekspordikeeld.
- (11) Kõneluse meetme rakendamiseks on vaja täiendavaid liidu meetmeid.
- (12) Otsust 2012/642/ÜVJP tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust 2012/642/ÜVJP muudetakse järgmiselt.

- 1) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 1a

1. Ilma et see piiraks käesoleva otsuse artikli 1 kohaldamist, on keelatud otse või kaudselt müüa, tarnida, üle anda või ekspordida füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 258/2012 ^(*) I lisas loetletud tulirelvi, nende osi, olulisi osi ja laskemoona ning käesoleva otsuse VI lisas loetletud tulirelvi ja muid relvi, olenemata sellest, kas need pärinevad liidust või mitte.

2. Keelatud on

- a) anda otse või kaudselt füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes tehnilist abi või osutada neile vahendus- või muid teenuseid, mis on seotud lõikes 1 osutatud kaupadega või nimetatud kaupadega varustamise, nende tootmise, hoolduse ja kasutamise, või
- b) pakkuda otse või kaudselt füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes rahastamist või anda rahalist abi seoses lõikes 1 osutatud kaupadega nimetatud kaupade müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või nendega seotud tehnilise abi andmiseks või vahendus- või muude teenuste osutamiseks.

^(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 258/2012, millega rakendatakse rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendava tulirelvade, nende osade ja laskemoona ebaseaduslikku valmistamist ja nendega ebaseaduslikku kauplemist tõkestava ÜRO protokolli (ÜRO tulirelvade protokoll) artiklit 10 ning kehtestatakse tulirelvade, nende osade ja laskemoona ekspordilubade andmise menetlus ning importi ja transiiti käsitlevad meetmed (ELT L 94, 30.3.2012, lk 1).“

^(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 258/2012, millega rakendatakse rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendava tulirelvade, nende osade ja laskemoona ebaseaduslikku valmistamist ja nendega ebaseaduslikku kauplemist tõkestava ÜRO protokolli (ÜRO tulirelvade protokoll) artiklit 10 ning kehtestatakse tulirelvade, nende osade ja laskemoona ekspordilubade andmise menetlus ning importi ja transiiti käsitlevad meetmed (ELT L 94, 30.3.2012, lk 1).

2) Artikli 2c lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Keelatud on kõikide kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia, mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/821 (*) I lisas, otsene või kaudne müük, tarnimine, üleandmine ja eksport mis tahes füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes liikmesriikide kodanike poolt või liikmesriikide territooriumilt või kasutades liikmesriikide lipu all sõitvaid laevu või õhusõidukeid, olenemata sellest, kas need kaubad ja tehnoloogia on pärit liikmesriikide territooriumilt või mitte.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (ELT L 206, 11.6.2021, lk 1).“

3) Artikli 2c lõike 3 punkt c asendatakse järgmisega:

„c) uudistemeedias kasutamiseks mõeldud kaupade või tehnoloogia ajutiseks ekspordiks;“.

4) Artikli 2c lõike 3 punkt e asendatakse järgmisega:

„e) tarbijale mõeldud sidevahendina kasutamiseks, või“.

5) Artikli 2c lõike 3 punkt f jäetakse välja.

6) Artikli 2c lõike 3 punkt g asendatakse järgmisega:

„f) Valgevenes reisivate füüsiliste isikute või nendega koos reisivate lähisugulaste isiklikuks kasutamiseks ning see on piiratud nendele isikutele kuuluvate isiklike asjade, majatarvete, sõidukite või tööriistadega, mis ei ole ette nähtud müügiks.“

7) Artikli 2c lõike 3 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Eksportija deklareerib tollideklaratsioonis, et asjaomaseid kaupu ja tehnoloogiat eksporditakse käesolevas lõikes sätestatud asjakohase erandi alusel, ning teatab eksportija elu- või asukohaliikmesriigi pädevale asutusele selle erandi esmakordsest kasutamisest 30 päeva jooksul alates esimese ekspordi toimumise kuupäevast, välja arvatud esimese lõigu punkti f puhul.“

8) Artikli 2c lõike 4 punkt e asendatakse järgmisega:

„e) selliste üldsusele mittekättesaadavate tsiviilotstarbeliste elektrooniliste sidevõrkude jaoks, mis ei kuulu riigi kontrolli all olevale üksusele ega üksusele, millest on üle 50 % riigi omandis;“.

9) Artikli 2c lõike 4 punkt g asendatakse järgmisega:

„g) liidu, liikmesriikide ja partnerriikide diplomaatilistele esindustele, sealhulgas delegatsioonidele, saatkondadele ja missioonidele, või“.

10) Artikli 2c lõikesse 4 lisatakse järgmine punkt:

„h) Valgevenes asuvate füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste, välja arvatud Valgevene valitsuse ja selle otsese või kaudse kontrolli all olevate ettevõtjate küber- ja infoturvalisuse tagamiseks.“

11) Artikli 2c lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Erandina käesoleva artikli lõigetest 1 ja 2 ning ilma et see piiraks määruse (EL) 2021/821 kohaste loanõuete kohaldamist võivad pädevad asutused anda loa selliste kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või nendega seotud tehnilise või rahalise abi andmiseks, mis on mõeldud mittesõjaliseks kasutuseks ja mittesõjalisele lõppkasutajatele, kui nad on teinud kindlaks, et sellise kauba või tehnoloogia või nendega seotud tehnilise või rahalise abi aluseks on leping, mis sõlmiti enne 3. märtsi 2022, või sellise lepingu täitmiseks vajalik lisaleping, tingimusel et loataotlus esitati enne 1. maid 2022.“

12) Artikli 2c lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Pädevad asutused annavad kõik käesoleva artikli kohaselt nõutavad load kooskõlas määruses (EL) 2021/821 sätestatud normide ja menetlustega, mida kohaldatakse *mutatis mutandis*. Luba kehtib kogu liidus.“

13) Artikli 2c lõike 7 punktid i ja ii asendatakse järgmisega:

- „i) lõppkasutaja võib olla sõjaline lõppkasutaja või II lisas loetletud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus või kaupadel võib olla sõjaline lõppkasutus, välja arvatud juhul, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogia müük, tarnimine, üleandmine või eksport või seonduva tehnilise või rahalise abi andmine on artikli 2da lõike 1 punkti a alusel lubatud, või
- ii) lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogia müük, tarnimine, üleandmine või eksport või seonduva tehnilise või rahalise abi andmine on mõeldud lennundussektorile või kosmosetööstusele, välja arvatud juhul, kui selline müük, tarnimine, üleandmine või eksport või seonduva tehnilise või rahalise abi andmine on lõike 4 punkti b alusel lubatud.“

14) Artikli 2d lõike 3 punkt c asendatakse järgmisega:

- „c) uudistemeedias kasutamiseks mõeldud kaupade või tehnoloogia ajutiseks ekspordiks;“.

15) Artikli 2d lõike 3 punkt f jäetakse välja.

16) Artikli 2d lõike 3 punkt g asendatakse järgmisega:

- „f) Valgevenesse reisivate füüsiliste isikute või nendega koos reisivate lähisugulaste isiklikuks kasutamiseks ning see on piiratud nendele isikutele kuuluvate isiklike asjade, majatarvete, sõidukite või tööriistadega, mis ei ole ette nähtud müügiks.“

17) Artikli 2d lõike 3 teine lõik asendatakse järgmisega:

- „Eksportija deklareerib tollideklaratsioonis, et asjaomaseid kaupu ja tehnoloogiat eksporditakse käesolevas lõikes sätestatud asjakohase erandi alusel, ning teatab eksportija elu- või asukohaliikmesriigi pädevale asutusele selle erandi esmakordsest kasutamisest 30 päeva jooksul alates esimese ekspordi toimumise kuupäevast, välja arvatud esimese lõigu punkti f puhul.“

18) Artikli 2d lõike 4 punkt e asendatakse järgmisega:

- „e) selliste üldsusele mittekättesaadavate tsiviilotstarbeliste elektrooniliste sidevõrkude jaoks, mis ei kuulu riigi kontrolli all olevale üksusele ega üksusele, millest üle 50 % on riigi omandis;“.

19) Artikli 2d lõike 4 punkt g asendatakse järgmisega:

- „g) liidu, liikmesriikide ja partnerriikide diplomaatilistele esindustele, sealhulgas delegatsioonidele, saatkondadele ja missioonidele, või“.

20) Artikli 2d lõikesse 4 lisatakse järgmine punkt:

- „h) Valgevenes asuvate füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste, välja arvatud Valgevene valitsuse ja selle otsese või kaudse kontrolli all olevate ettevõtjate küber- ja infoturvalisuse tagamiseks.“

21) Artiklisse 2d lisatakse järgmine lõige:

- „4a. Ilma et see piiraks lõike 4 punkti e kohaldamist ning erandina lõigetest 1 ja 2 võib pädev asutus anda loa selliste lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogia müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või nendega seotud tehnilise või rahalise abi andmiseks, mis on mõeldud mittesõjaliseks kasutuseks ja mittesõjalistele lõppkasutajatele, kui ta on teinud kindlaks, et sellised kaubad või tehnoloogia või nendega seotud tehniline või rahaline abi on ette nähtud selliste 5. augustil 2023 kehtivate lepingute ja käimasolevate toimingute lõpetamiseks 6. veebruariks 2024, mida on vaja tsiviiltelekommunikatsiooniteenuste osutamiseks Valgevene tsiviilelanikkonnale.“

22) Artiklisse 2d lisatakse järgmine lõige:

- „5a. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa CN-koodide 8536 69, 8536 90, 8541 30 ja 8541 60 alla kuuluvate kaupade müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks kuni 6. veebruarini 2024 või seonduva tehnilise või rahalise abi andmiseks, kui neid kaupu peab töötleva Valgevenes ühissettevõtte, milles liidus asuval äriühingul on enamusosalus 5. augustil 2023, et seejärel importida need liitu ja seejärel toota liidus kaupu, mis on ette nähtud kasutamiseks tervishoiu- või farmaatsiasektoris või teadus- ja arendustegevuses.“

23) Artikli 2d lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Pädevad asutused annavad kõik käesoleva artikli kohaselt nõutavad load kooskõlas määruses (EL) 2021/821 sätestatud normide ja menetlustega, mida kohaldatakse *mutatis mutandis*. Luba kehtib kogu liidus.“

24) Artikli 2d lõike 7 punktid i ja ii asendatakse järgmisega:

- „i) lõppkasutaja võib olla sõjaline lõppkasutaja või II lisas loetletud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus või kaupadel võib olla sõjaline lõppkasutus, välja arvatud juhul, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogia müük, tarnimine, üleandmine või eksport või seonduva tehnilise või rahalise abi andmine on artikli 2da lõike 1 punkti a alusel lubatud, või
- ii) lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogia müük, tarnimine, üleandmine või eksport või seonduva tehnilise või rahalise abi andmine on mõeldud lennundussektorile või kosmosetööstusele, välja arvatud juhul, kui selline müük, tarnimine, üleandmine või eksport või seonduva tehnilise või rahalise abi andmine on lõike 4 punkti b alusel lubatud.“

25) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 2sa

1. Keelatud on otse või kaudselt müüa, tarnida, üle anda või eksportida füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes kaupu ja tehnoloogiat, mida saab kasutada lennunduses või kosmosetööstuses, olenemata sellest, kas need on pärit liidust või mitte.

2. Keelatud on otse või kaudselt pakkuda isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogia kindlustust ja edasikindlustust.

3. Keelatud on järgmised tegevused ja nende kombinatsioonid: otse või kaudselt pakkuda seoses lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogiaga füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes õhusõidukite ja nende komponentide kapitaal- ja jooksvat remonti, ülevaatust (välja arvatud lennueelne ülevaatus), osade ja seadmete asendamist, modifitseerimist ning defektide kõrvaldamist.

4. Keelatud on

- a) anda otse või kaudselt füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes tehnilist abi ning osutada talle vahendus- või muid teenuseid, mis on seotud lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogiaga ning nende kaupade ja tehnoloogiaga varustamise, nende tootmise, hoolduse ja kasutamisega, või
- b) pakkuda otse või kaudselt füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes rahastamist või anda rahalist abi seoses lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogiaga nende kaupade ja tehnoloogia müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või nendega seotud tehnilise abi, vahendus- ja muude teenuste osutamiseks.

5. Lõigetes 1 ja 4 sätestatud keelde ei kohaldata enne 5. augustit 2023 sõlmitud lepingute ja nende lepingute täitmiseks vajalike lisalepingute täitmise suhtes kuni 4. septembrini 2023.

6. Erandina lõigetest 1 ja 4 võivad riiklikud pädevad asutused tingimustel, mida nad peavad asjakohaseks, anda loa enne 5. augustit 2023 sõlmitud õhusõiduki kapitalirendilepingu täitmiseks, kui nad on teinud kindlaks, et

- a) see on hädavajalik tagamaks kapitalirendi tagasimaksed liikmesriigi õiguse alusel asutatud või moodustatud juriidilisele isikule, üksusele või asutusele, mille suhtes ei kohaldata käesolevas otsuses sätestatud piiravaid meetmeid; ning
- b) Valgevenes asuvalle poolele ei tehta kättesaadavaks majandusressursse, välja arvatud õhusõiduki omandiõiguse üleandmine pärast kapitalirendi täielikku tagasimaksmist.

7. Erandina lõigetest 1 ja 4 võivad pädevad asutused tingimustel, mida nad peavad asjakohaseks, anda loa CN-koodide 8517 71 00, 8517 79 00 ja 9026 00 00 alla kuuluvate kaupade müügiks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või seonduva tehnilise abi, vahendusteenuste, rahastamise või rahalise abi pakkumiseks, kui nad on teinud kindlaks, et see on vajalik meditsiinilisel või farmatseutilisel otstarbel kasutamiseks või humanitaarotstarbeks, näiteks abi, sealhulgas meditsiinitarvete, toidu või humanitaartöötajate ja seotud abi kohaletoimetamiseks või kohaletoimetamise hõlbustamiseks või evakueerimiseks.

Otsuse tegemisel loa andmise kohta meditsiinilisel või farmatseutilisel otstarbel kasutamiseks või humanitaarotstarbeks kooskõlas käesoleva lõikega, ei anna liikmesriigi pädevad asutused ekspordiluba füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele Valgevenes või kasutamiseks Valgevenes, kui neil on piisavalt põhjust arvata, et kaupadel võib olla sõjaline lõppkasutus.

8. Asjaomane liikmesriik teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni igast käesoleva artikli alusel antud loast kahe nädala jooksul alates loa andmisest.

9. Lõikes 1 sätestatud keeld ei piira artikli 2c lõike 4 punkti b ja artikli 2d lõike 4 punkti b kohaldamist.

10. Lõike 4 punktis a sätestatud keeldu ei kohaldata teabevahetuse suhtes, mille eesmärk on lõikes 1 osutatud kaupade ja tehnoloogiaga seotud tehniliste standardite kehtestamine Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni raames.

11. Liit võtab vajalikud meetmed, et määrata kindlaks käesoleva artikliga hõlmatavad asjaomased esemed.“

26) Käesoleva otsuse lisas esitatud tekst lisatakse otsusesse 2012/642/ÜVJP VI lisana.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 3. august 2023

Nõukogu nimel

eesistuja

P. NAVARRO RÍOS

*LISA**„VI LISA***Artiklis 1a osutatud tulirelvade ja muude relvade loetelu**

CN-kood	Kirjeldus
9303	Muud tulirelvad ja samalaadsed seadmed, milles kasutatakse lõhkelaengut
ex 9304	Muud relvad (näiteks vedru-, õhu- või gaasipüssid ja -püstolid), v.a rubriigis 9307 nimetatud relvad“